

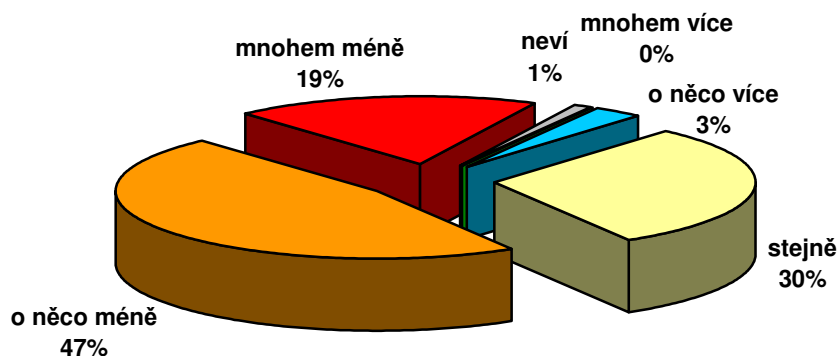
Inflace a reálné příjmy domácnosti očima veřejnosti – leden 2012

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v12-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	9. – 16. 1. 2012
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1090
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.28, EV.29, EV.30
Zveřejněno dne:	17. února 2012
Zpracoval:	Jan Červenka

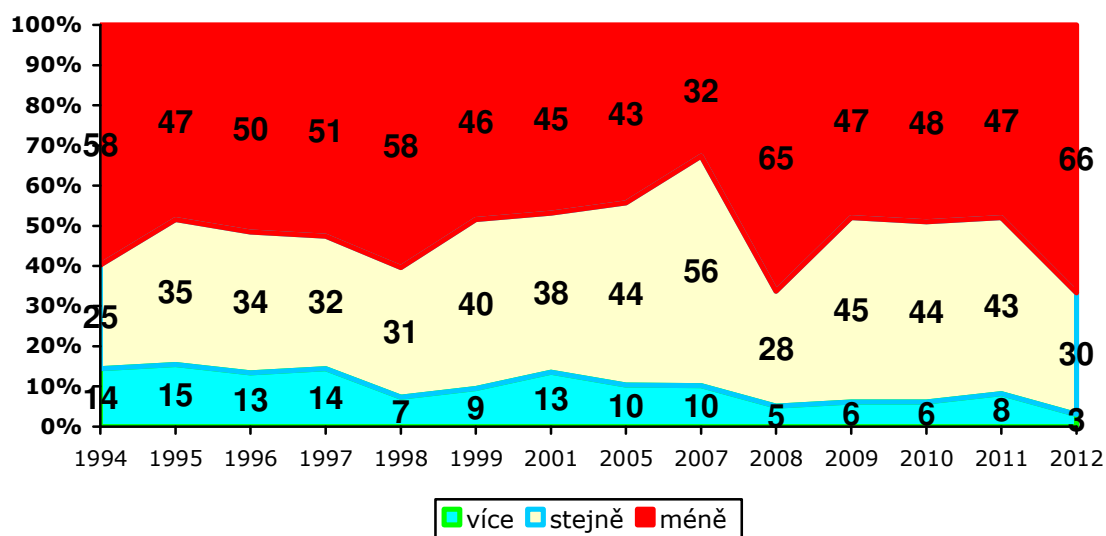
Lednový výzkum CVVM se zabýval problematikou pohybu cenové hladiny, respektive míry inflace.

Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

¹ Otázka: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem – časové srovnání (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „více“ je součtem podílů „mnohem více“ a „o něco více“, kategorie „méně“ je součtem podílů „mnohem méně“ a „o něco méně“.

Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Výsledky odpovědí respondentů zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že dvě třetiny (66 %) lidí se domnívají, že za příjmy své domácnosti mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, přičemž téměř polovina všech dotázaných (47 %) zvolila odpověď „o něco méně“ a další skoro pětina (19 %) uvedla možnost „mnohem méně“. Tři lidé z deseti (30 %) pak představují podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Jen tři respondenti ze sta uváděli, že za svůj příjem mohou nakoupit „o něco více“ než před rokem.

Jak vyplývá z údajů v grafu 2, aktuální výsledek znamená výrazný propad oproti loňsku a historicky jde o nejhorší výsledek, s nímž srovnatelný je prakticky pouze ten, který naše šetření zaznamenalo na začátku roku 2008.

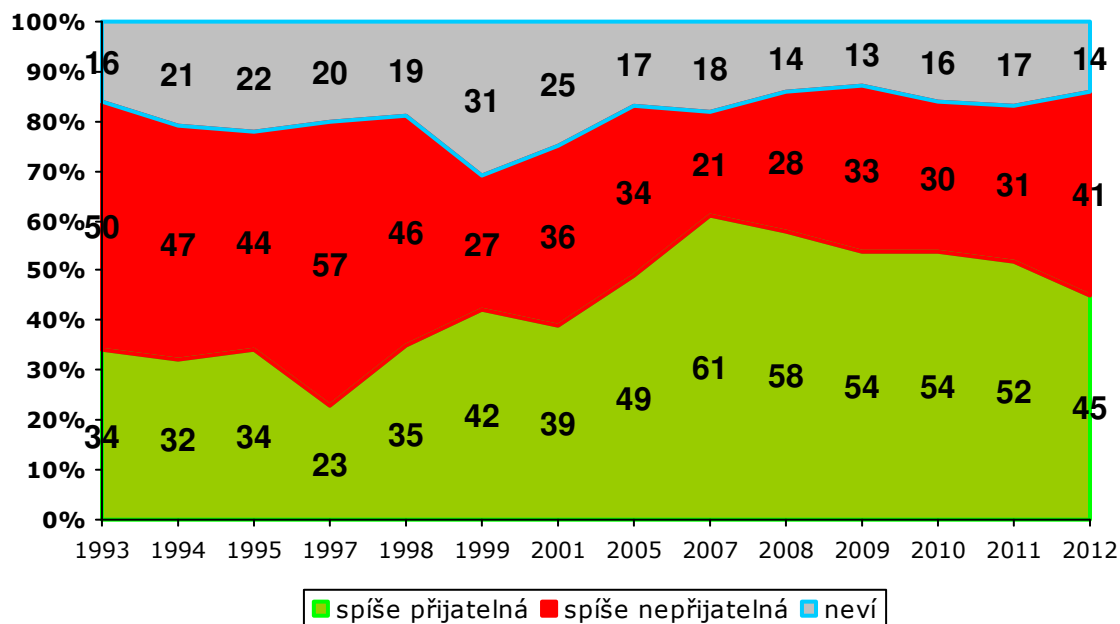
Podrobnější analýza ukazuje, že odpovědi respondentů na výše uvedenou otázku silně korelují s jejich subjektivním hodnocením životní úrovně domácnosti, když nadpoloviční většina těch, kdo ji hodnotí příznivě, odpovídala, že mohou za svůj příjem nakoupit více než před rokem (7 %) nebo asi tak stejně (48 %), zatímco u 90 % dotázaných se špatnou životní úrovní se objevila odpověď, že můžou za příjem své domácnosti nakoupit méně než před rokem. Méně než před rokem si za své příjmy může koupit i prakticky tříčtvrtinová většina (74 %) těch, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Mezi respondenty s dobrou životní úrovní to v porovnání s tím byly jen o málo více než dvě pětiny (43 %).

V poněkud horších barvách situaci okolo vlastního příjmu v porovnání se situací o rok zpět vidí lidé starší šedesáti let a důchodci. Naopak relativně příznivěji vyznívají odpovědi lidí ve věku od dvaceti do devětadvaceti let, absolventů

vysokých škol, vysoce kvalifikovaných odborných či vedoucích pracovníků a podnikatelů se zaměstnanci.

Další otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti v průběhu posledního roku.²

Graf 3: Názory na přijatelnost stávající inflace (%)

Jak ukazují výsledky v grafu 3, mínění, že současná inflace je přijatelná, zastává méně než polovina dotázaných (45 %). Podíl respondentů vyjadřujících opačný názor dosahuje výše asi dvou pětín (41 %) a je jen nepatrně nižší. V porovnání s předchozím šetřením o deset procentních bodů narostl podíl těch, kdo stávající inflaci považují za spíše nepřijatelnou, což v součtu s trendem pozvolného zhoršování, které zaznamenávala předchozí šetření z let 2008 až 2011, znamená, že podíl těch, kdo považují současnou inflaci za nepřijatelnou, vzrostl od ledna 2007 o dvacet procentních bodů, respektive že se zdvojnásobil. Zároveň jde o nejhorší výsledek srovnatelných výzkumů od konce 90. let minulého století. Přes tento propad je aktuální hodnocení inflace stále ještě podstatně příznivější, než bývalo v letech 1993-1998, kdy míra inflace bývala fakticky mnohem vyšší než v současnosti.³

Rozbor podle základních sociodemografických znaků ukázal, že jako přijatelnou současnou inflaci častěji vidí absolventi vysokých škol nebo středních škol s maturitou, podnikatelé, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, dotázaní s dobrou životní úrovní, voliči ODS nebo TOP 09, lidé řadící se na pravou stranu pravolevé škály politické orientace, ti, kdo důvěřují současné vládě, dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR vnímají jako dobrou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“, a lidé, kteří si za své příjmy mohou nakoupit stejně jako před rokem. Naopak častěji jako nepřijatelnou stávající

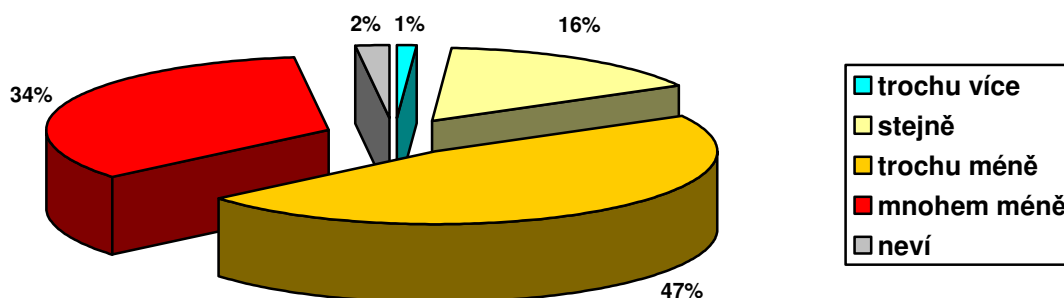
² Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejně peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2010 pocítoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

³ Viz http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace

inflaci hodnotí důchodci, nezaměstnaní, ti, kdo deklarují za loňský rok pokles reálných příjmů, dotázaní se špatnou životní úrovní, stoupenci KSČM nebo nevoliči nepreferující žádnou stranu, lidé hlásící se k levici, ti, kdo rozhodně nedůvěřují vládě, a ti, kdo hodnotí kriticky i současnou ekonomickou situaci v ČR.

Poslední otázka bloku se nepřímo zaměřila na inflační očekávání v tomto roce.⁴

Graf 4: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

Tabulka 1: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mnohem více	0	0	0	0	0	0
trochu více	4	1	4	2	3	1
asi tak stejně	41	13	30	36	30	16
trochu méně	43	43	42	42	45	47
mnohem méně	8	40	19	16	18	34
neví	4	3	5	4	4	2

Výsledky zachycené v grafu 4 a v tabulce 1 ukazují, že čtyři pětiny (81 %) občanů očekávají nějaké znehodnocení měny, přičemž 34 % předpokládá, že za stejné peníze si bude moci nakoupit mnohem méně než dnes. Naopak jen asi jeden dotázaný ze šesti (16 %) se domnívá, že za týž obnos bude moci nakupovat stejně jako dnes, 1 % dokonce očekává, že za stejné peníze bude možné nakoupit o trochu více. Oproti minulému roku se inflační očekávání výrazně zvýšilo, když podíl očekávajících menší či větší znehodnocení měny narostl o osmnáct procentních bodů, přičemž šestnáct procentních bodů v tomto ohledu připadlo na horší variantu „mnohem méně“. Aktuální očekávání jsou už jen o málo méně pesimistická, než byla na počátku roku 2008.

Relativně vyšší inflační očekávání se objevuje mezi dotázanými se špatnou životní úrovní, nezaměstnanými, důchodci, nekvalifikovanými dělníky, voliči KSČM nebo těmi, kdo nepreferují žádnou stranu a nešli by volit, respondenty hlásícími se k levici či k levému středu, lidmi nedůvěřujícími současné vládě a respondenty, kteří hodnotí kriticky současnou ekonomickou situaci a kteří

⁴ Otázka: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně, mnohem méně než dnes?“

očekávají její zhoršení, případně kteří považují současnou inflaci za spíše nepřijatelnou a jejichž příjem oproti období před rokem reálně poklesl. Naopak optimističtější jsou v tomto ohledu lidé s dobrou životní úrovní, absolventi vysokých škol, podnikatelé se zaměstnanci, vedoucí či vysoce kvalifikovaní odborní pracovníci, příznivci ODS či TOP 09, ti, kdo se hlásí k pravici nebo k pravému středu, lidé, kteří mají důvěru k současné vládě, respondenti, kteří ekonomickou situaci ČR vidí jako dobrou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“, kteří očekávají, že se ekonomická situace zlepší nebo nezmění k horšímu, případně kteří považují stávající inflaci za spíše přijatelnou a kterým podle jejich vlastního vyjádření reálný příjem během uplynulého roku neklesl, případně se i zvýšil.